

parets y levant les *lindes* dels portals y de les finestres dels estudis», en el *Dietari* de Pujades, a. 1576. La primera doc. de *linda* és en el *Torc.* d'Aversó (86.1) on rima amb mots en *-inda* (*guinda, aguinda*).

Rellinda 'la peça que va a sobre del llindar, damunt de la porta' a tot Cardós i Vall Ferrera (1932-4; a Estacon: *rellinda de dalt* i, per a 'llindar': *rellinda de baix*); a Tor *rellindar* 'muntant de la porta'.

DERIV.: *Sobrellinda* [OPou, supra]. *Sobrellindar* [AlcM]. *Llindar* v. No hi ha un verb cat. *llindar* com el cast. *llindar*, però un *llindar* amb què Careta voldria substituir-lo és tan barbarisme com aquell (digueu *afrontar, confrontar*) i solament se sent bastant a Val. *llindar* (en boca de guardatermes etc. a la Ribera de Xúquer: només un cop vaig oir-hi *llindar*, a Alberic, 1962). *Llindel*, *Llindera*.

DERIV. savis de *limen*: *Liminar* adj. [Lacav.]. *Eliminar* [Lab. 1864], pres del ll. *eliminare* 'fer sortir, expulsar', pròpiament 'foragitar dels llindars'; *eliminació* [id.], *-ador* [id.]; *eliminadori*.

Preliminar [Belv.], i substantivat pl. *preliminars* [id.]. +*Subliminal* [Ruyra, 1925, en el seu treball de la *Misc. Prat de la Riba*], terme de psicologia moderna, pròpiament 'subterrani, el que es troba sota el llindar d'entrada a la consciència'.

Sublim [S. xv, *Flos Med.*]; «alts e sublimes estils», *Curial*, *NCL* III, 12.22; 1695, Lacav.: «*sublime*: celsum, excelsus, elatus, sublimis»: pres del ll. *sublimis* 'molt alt, elevat'. En llatí no és segur si la relació existent amb el ll. *limen* és directa ('allò que arriba quasi fins a la llinda, o que s'acosta al llindar del possible') o només indirecta. En les llengües modernes el sentit definitiu i matísat no quedà fixat fins al S. XVIII, amb les meditacions sobre el bell i el sublim; Lacav., en admetre com a adverbi *sublimament*, ja ve a acceptar la forma catalanitzada *sublim*. «Mirau l'horda de Titans, qui destrossada / --- dins les ones va tornar / --- / Bé que ho sembla exa fantàstica ribera / de penyals qui, respirant horror *sublim*, / ab la planta dins l'abisme presonera / tots redrecen a l'altura l'aspre cim», Costa Llobera (1903, *Costa Brava de Mall.*, v. 6). *Sublimitat* [fi S. xiv, Eixim., *DAG*, Lacav.]: «¿qui és qui sia en altea e *sublimitat* sens gran vanitat? Quina ceguetat és --- amar les presures del món ---!», Bernat Oliver (*Excitatori*, *NCL*, 99).

Sublimar [«*solimat*: sublimat, exaltat», Eiximenis, *Dones*, 397.26; Lacav., i ja fi S. xv, I. de Villena, 1502]: «decorau la fama - qui als dos *sublima*, / lo hu molt alegre - fent justa sentència, / seguí d'ells la norma, - ab gran reverència, / als quals no <a>lisa - la subornant lima», G. de Verí; «aquesta doctrina - oh quant nos *sublima* / ---», Jordi M. Alber, a. 1502 (JMBover, *BiEscrBal*, I, 8.7.1; II, 502.23.5) i *sublimat* [id.]. *Sublimació*; *sublimable*; *sublimat*; *sublimadori*.

Sublimat, en l'acc. química [1399, BMetge]² és una innovació del baix llatí alquímic, ja documentada en francès des de 1314 (Bloch); del participi *sublimat* hi ha antics duplicats *solimat* (AlcM), *solimany* (mall., val., *DAG*), *soliman* («unguent, unguentum vivum, sublimatum», *DT*o. 1670), també *soliman*, val., *-any*

emp.; i formes semblants en cast. [*soliman* 1495 ---, *solimad* 1438], variant d'origen mossàrab o català; des del mossàrab devia passar a l'àrab veg., on està registrat a Granada (*xulimán* PAle) i avui al Marroc i Algèria i, alterat en *sulaimāni*, a Tunis, Egipte, Palestina i el Líban (no queda clar, però, si la poció que així anomena l'Edrissi, S. XII, tenia gaire cosa a veure amb el sulimany); veg. Simonet, 606-7; Dozy, *Suppl.* I, 678b; *Gloss.*, 340; Steiger, *Contrib.*, 74-5, amb més documentació.

L'accepció *sublimar* per 'socarrimar' («amburo ustulo», Busa-N. 1507; «*sublimaven* les perdius ab oli ---», S. XVI, en un opuscle de PMCarbonell, *CoDoACA* xxviii, 173; el *DT*o. també remet de *sublimar* a *perdiu*) es deu a una contaminació de *soflamar* (amb la qual Busa-N. tradueix al ll. la variant més coneguda *sufflamar*); (*sufflamar* amb la pardiú: *perdicem amburo*», Busa-N. 1507); amb fonètica intermèdia, ross. *suplimar* (Alart, *InoLC*).

¹ Dóna testimonis Pokrowskij de la confusió llatina entre *limes* i *limen* (*ALLG* xv, 577); *limitare* i *luminare* figuren com a variants en els mss. de la *Lex Salica* 58, § 1 per a 'llindar' («schwelle»), la glossa «limitem: *limptaren*» forma part del glossari de Reichenau (ed. Stalzer, 906, 899). Van passar tots dos al bereber com a manlleus: *LIMITARE* > *amder* 'llinda de porta' i *LIMINARE* > *amnar* 'llindar' (Schuchardt, *Rom. Lehnw. im Berb.*, 64). — ² «Elles --- per haver --- la carn lluent e clara --- aprenen d'estillar ---; no hauran algun especial veí --- que, per elles, no sia terriblement ocupat: alguns per fer argent *sublimat*, argentada, pomada ---», *Somni* III, *NCL*, 108.15.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *limitar*, *limitat*, *allimitar*, *llimitar*, *limitació*, *limitador*, *limitatiu*, *extralimitar-se*, *illimitat*, *delimitar*, *delimitació*, *límitrof*, *llindar*, *lindar*, *limidar*, *llimendar*, *Llindars*, *Llumeneres*, *llinda*, *rellinda*, *rellindar*, *sobrellinda*, *sobrellindar*, *llindar* v., *llindel*, *llindera*, *liminar*, *eliminar*, *eliminació*, *eliminador*, *eliminadori*, *preliminar*, *preliminars*, *subliminal*, *sublim*, *sublimament*, *sublimitat*, *sublimar*, *solimar*, *sublimat*, *sublimació*, *sublimable*, *sublimadori*, *sublimat* (acc. química), *solimat* (cf. supra), *solimany*, *soliman*, *solimad*, *sublimar* 'socarrimar', *sufflimar*, *suplimar*.

Limitar, *límitrof*, V. *límit*

LIMONITA, derivat savi del gr. *λεμων* 'prat'. □ ¹.^a doc.: 1868, *SLitCosta*.

LÍMPID, pres del ll. *limpidus* 'clar, brillant, límpid'. □ ¹.^a doc.: c. 1900 (Vogel, i eds. recents de Lab. i Bulbena).

Potser aquest manlleu s'imità del fr. *limpide*, on ja era usual *limpide*, c. 1500, i d'on també degué imitar-lo el cast. *limpido* [c. 1850]. El mot llatí va passar, per via hereditària, al cast. *limpio*, port. *limpo* 'net' i roms. *limpede* 'clar', 'lliure (no ocupat)'; potser també pro-